

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ - ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

ΣΤΗΝ ΕΚΠΟΜΠΗ ΤΟΥ "ANTENNA": "Η ΩΡΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ"

ΜΕ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟ ΓΙΑΝΝΗ ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗ

ΤΡΙΤΗ 7 ΜΑΡΤΙΟΥ 2000

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Κυρίες και κύριοι καλησπέρα σας. Φιλοξενούμενος απόψε στην "Ωρα της Αλήθειας" ο Πρωθυπουργός κ.Κώστας Σημίτης, για να είμαι ακριβής μάλιστα, εμείς είμαστε φιλοξενούμενοι του Πρωθυπουργού, στο γραφείο του στο Μέγαρο Μαξίμου.

Κύριε Πρόεδρε καλησπέρα σας.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Καλησπέρα κ.Πρετεντέρη.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, εδώ και καιρό που συζητούσαμε γι' αυτή τη συνέντευξη, πριν μας προλάβουν οι πολιτικές εξελίξεις, είχαμε πει -και νομίζω θα προσπαθήσουμε να το κρατήσουμε απόψε σήμερα- θα μας μιλήσετε προφανώς για τις πολιτικές σας απόψεις, για τα τρέχοντα πολιτικά μας πράγματα, που είναι αυτονόητο άλλωστε από την περίοδο που περνάμε, αλλά και μια λιγότερο γνωστή πλευρά σας που είναι ο εαυτός σας.

Θα ήθελα λοιπόν εάν θα συμφωνούσατε μαζί μου, να μιλήσουμε και για τα δυο, κατά ένα τρόπο που θα μας το φέρει η συζήτησή μας.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ευχαρίστως.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ξεκινώντας από το τέλος, γιατί το τέλος είναι αυτά που ζούμε τώρα, θα σκεφτώ ότι 4 χρόνια είστε Πρωθυπουργός, πριν από 2 μήνες συμπληρώσατε 4 χρόνια πρωθυπουργίας, δυο φορές διαβεβαιώσατε τον ελληνικό λαό ότι δεν θα γίνουν πρόωρες εκλογές και τις δυο φορές κάνατε πρόωρες εκλογές.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ας σταθούμε σε αυτές τις εκλογές κ.Πρετεντέρη. Οι εκλογές αυτές, στις 9 Απριλίου είναι αναγκαίες. Αυτές τις ημέρες, συγκεκριμένα την Τετάρτη, συμπληρώνουμε τα κριτήρια του Μάαστριχ -είναι βέβαιο ότι τα συμπληρώνουμε- και το κριτήριο του πληθωρισμού.

Την Πέμπτη η Ελλάδα θα υποβάλλει την αίτηση ένταξης. Αφού υποβληθεί η αίτηση ένταξης, θα αρχίσει μια διαδικασία επεξεργασίας της, τα κοινοτικά όργανα θα γνωμοδοτήσουν πάνω στην αίτηση ένταξης, θα υπάρξει μια συζήτηση στο πλαίσιο των κοινοτικών οργάνων.

Και από τέλη Απριλίου αρχές Μαΐου, θ' αρχίσει η συζήτηση με την Ελλάδα. Και η συζήτηση αυτή δεν αφορά το αν η Ελλάδα έχει πετύχει τους όρους, είναι φανερό ότι η Ελλάδα έχει πετύχει τους όρους. Η συζήτηση αφορά τη συμπεριφορά της Ελλάδας, της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας, μετά την ένταξή της στην ΟΝΕ.

Αφορά την εποχή μέσα στην ΟΝΕ, αφορά την πολιτική η οποία θα εφαρμοστεί τα επόμενα χρόνια. Στην ΟΝΕ, δεν είναι κανείς ελεύθερος να κάνει ό,τι θέλει. Υπάρχει για παράδειγμα το Σύμφωνο Σταθερότητας, υπάρχουν υποχρεώσεις οι οποίες πρέπει να τηρηθούν.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Που θα προσδιοριστούν τώρα, λέτε.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Οι υποχρεώσεις είναι γνωστές και θα προσδιοριστούν επακριβώς για την Ελλάδα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Στο διάστημα, στον Ιούνιο.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Θα εξεταστεί αν η Ελλάδα μπορεί ν' ανταποκριθεί σε αυτές τις υποχρεώσεις αν οι επιδόσεις της είναι διατηρήσιμες, ποιά θα είναι η συμπεριφορά της μέσα στην ΟΝΕ.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Πολύ ωραία. Τα ξέρατε όλα αυτά όμως.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Θα έρθω, μην ανησυχείτε. Εκεί κ.Πρετεντέρη, χρειάζεται μια Κυβέρνηση η οποία έχει μια σαφή πολιτική άποψη για το τι πρόκειται να συμβεί, θα μπορεί να εκθέσει αυτή τη σαφή πολιτική άποψη και να πείσει με την παρουσία της.

Όπως λοιπόν λέτε, αυτά ήταν γνωστά. Αλλά εν τω μεταξύ άλλαξαν ορισμένες συνθήκες. Όπως ξέρετε, η Αξιωματική Αντιπολίτευση μεταξύ άλλων...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗ: Συγγνώμη πριν πάτε στην Αντιπολίτευση μια ερώτηση. Λέτε ότι ήταν γνωστά, δηλαδή εάν δεν είχαν αλλάξει οι συνθήκες, θα πηγαίνατε τον Σεπτέμβριο να κάνετε εκλογές; Δεν θα χρειαζόταν νωπή εντολή δηλαδή στις 10 Απριλίου;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Αν δεν είχαν αλλάξει οι συνθήκες, θα πηγαίναμε αργότερα. Αν υπήρχε η βεβαιότητα από την εσωτερική πολιτική κατάσταση εδώ στην Ελλάδα, από τις τοποθετήσεις που είχαν τα διάφορα πολιτικά κόμματα και οι πολιτικές δυνάμεις, ότι αυτή την πορεία την αποδέχονται, την στηρίζουν, ότι δεν την αμφισβητούν.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ποιός την αμφισβήτησε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Εδώ η Αξιωματική Αντιπολίτευση αμφισβήτησε, η γνωστή έκφραση του κ.Καραμανλή "τραβεστί οικονομία".

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Προ τριτίας.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Όχι με συγχωρείτε, συνεχώς. Και τον τελευταίο καιρό ότι οι επιδόσεις αυτές οι οποίες επετεύχθησαν από την ελληνική οικονομία, είναι επιδόσεις οι οποίες δεν ανταποκρίνονται σε αυτό το οποίο ισχυριζόμαστε, καίτοι ελέγχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Και επίσης το γεγονός ότι αυτές οι αμφιβολίες κ.λ.π., μεταφέρθηκαν στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διαπιστώθηκε λοιπόν πολύ απλά ότι στην διαπραγμάτευση, θα υπάρχει απέναντί μας η Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία θα έχει τη μεγάλη αμφιβολία

εάν εμείς οι οποίοι θα κάνουμε τη διαπραγμάτευση -η όποια κυβέρνηση έχει τη διαπραγμάτευση- θα μπορέσει να συνεχίσει αυτή την πορεία.

Λοιπόν, θέλαμε αυτό να είναι ξεκάθαρο. Να μην υπάρχει αυτή η αμφιβολία, γιατί αν υπήρχε αυτή η αμφιβολία δεν μπορεί να επιτευχθεί αυτό το οποίο είναι χρήσιμο για τη χώρα. Το χρήσιμο για τη χώρα, μπορεί να επιτευχθεί μονάχα όταν ο άλλος, δεν έχει την ελάχιστη αμφιβολία ότι αυτός που μιλάει μαζί του, μπορεί ν' αναλάβει υποχρεώσεις και να τις πραγματοποιήσει.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Το καταλαβαίνω όλο αυτό. Υπάρχει όμως το ερωτηματικό στο οποίο δεν απαντάτε -όχι τώρα, δεν απαντάτε συνεχώς- που είναι το εξής: όλα αυτά και η αμφισβήτηση του κ.Καραμανλή και οι αμφιβολίες και η διατηρησιμότητα και η διαπραγμάτευση, ήταν γνωστά έως και πριν τον Δεκέμβριο. Γιατί τότε δεν είχε βγει; Έλεγε η Κυβέρνηση θα εξαντλήσουμε την τετραετία...

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Με συγχωρείτε, δεν είχε αρχίσει αυτή η εντατική αμφισβήτηση και προεκλογική περίοδος, η οποία άρχισε από τον περασμένο Δεκέμβρη και μετά κι έτσι δεν υπήρχε αυτό το κλίμα της γενικής αμφισβήτησης της επίδοσης της ελληνικής οικονομίας.

Τώρα εσείς αμφισβητείτε ότι υπάρχει αμφισβήτηση της επίδοσης της ελληνικής οικονομίας;

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Εγώ καθόλου. Και της Κυβερνήσεώς σας υπάρχει αμφισβήτηση, από την Αντιπολίτευση. Αυτό είναι λογικό.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ωραία, λοιπόν πώς θα πάμε τώρα σε εκλογές; Οι συνθήκες αλλάζουν. Και πρέπει να δεχτούμε για τη χώρα, ότι όταν αλλάζουν οι συνθήκες, πρέπει ν' αλλάξουμε μια τακτική, για τη χώρα. Είναι για τη θέση της Ελλάδας είναι καλύτερα να τα ξεκαθαρίσουμε αυτά.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν φοβόσαστε όμως επίσης -και δεν είναι κακό να το πούμε- ότι και μια παρατεταμένη εκλογική περίοδος έως τον Σεπτέμβριο θα διαλούσε και τον τόπο; Δηλαδή όλοι έλεγαν αυτό το πράγμα: ότι δεν μπορούμε να έχουμε εννιά μήνες προεκλογική περίοδο.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Και αυτό. Δίκιο έχετε σε αυτό και πολύ σωστά το λέτε. Θέλω πάλι να επισημάνω ότι η Αξιωματική Αντιπολίτευση άρχισε την προεκλογική περίοδο εδώ και πολύ καιρό.

Και είναι αστείο να λέει τώρα παραδείγματος χάρη στις διαπραγματεύσεις πως θα γίνουν οι εκλογές, να σταματήσουν οι συγκεντρώσεις. Τις συγκεντρώσεις τις έχει αρχίσει η Αξιωματική Αντιπολίτευση, εδώ και πολλούς μήνες, γυρίζει όλη την Ελλάδα.

Λοιπόν, άλλαξε το κλίμα, άλλαξαν οι συνθήκες. Εκείνο το οποίο είναι επιβεβλημένο για τη χώρα, να πάει με καθαρά χαρτιά, καθαρό μέτωπο.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Μήπως άλλαξαν και οι δημοσκοπήσεις;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Όχι, καθόλου.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν σας πάνε άσχημα οι δημοσκοπήσεις. Δεν έχετε παράπονο.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Οι δημοσκοπήσεις δεν πάνε άσχημα, δεν θέλω να τις σχολιάσω, αλλά δεν είναι αυτό.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τις πήρατε υπόψη σας κι αυτές όμως. Δεν τις πήρατε υπόψη σας κι αυτές τώρα; Πέστε μου ένας πολιτικός δεν παίρνει υπόψη του και τις δημοσκοπήσεις;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ένας πολιτικός είναι υποχρεωμένος να λαμβάνει υπόψη του τις δημοσκοπήσεις, αλλά σας διαβεβαιώ κ.Πρετεντέρη ότι αν είχα υπόψη μου τις δημοσκοπήσεις όπως λέτε, θα είχα πάρει την απόφασή μου για τις εκλογές πολύ νωρίτερα. Γιατί οι δημοσκοπήσεις ήταν από πολύ νωρίτερα ευνοϊκές.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Από τον Σεπτέμβριο και μετά.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Εγώ περίμενα να συνέλθει το ΕΚΟΦΙΝ, να γίνει η συζήτηση για την ένταξη της Ελλάδας, να επιβεβαιωθεί η ένταξη της Ελλάδας και τότε πήρα την απόφαση. Ήθελα να κλείσει αυτό το κεφάλαιο, ας πούμε όλης της προετοιμασίας για την ένταξη, να ξεκαθαρίσουν τα δεδομένα και μετά να δω.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν μετανιώνετε δηλαδή για τις πρόωρες εκλογές;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Γιατί να μετανιώσω;

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Αν όμως τις χάσετε θα μετανιώσετε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν νομίζω να τις χάσω τις πρόωρες εκλογές. Αλλά κι αν τις χάσω, θέλω να σας πω ότι πήρα τη σωστή απόφαση. Γιατί αυτή η κυβέρνηση η οποία θα πάει να κάνει τη διαπραγμάτευση, θα είναι μια κυβέρνηση με νωπή λαϊκή εντολή και δυνατή.

Αυτό είναι το κύριο κριτήριο. Και θέλω να το τονίσω αυτό, επειδή πολλές φορές λέχτηκε και γράφτηκε ότι εμείς σκεπτόμαστε ποιο είναι το συμφέρον το δικό μας. Δεν σκεπτόμαστε το συμφέρον το δικό μας, σκεπτόμαστε και το συμφέρον της χώρας.

Και το συμφέρον της χώρας είναι να είναι δυνατή στη διαπραγμάτευση.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Σας κατηγορούν όμως ότι κάνετε και μια πολιτική εκστρατεία παροχολογίας και λίγου σκηνικού, ότι έχετε στήσει ένα σκηνικό ανά την Ελλάδα, τα πλαστά έργα και όλα αυτά τα πράγματα.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ποια πλαστά έργα;

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Σημείωσα, εγκαινιάσατε 56 χιλιόμετρα της Εγνατίας, μετά από 7 χρόνια διακυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, όχι μόνο δική σας, το οποίο είναι μάλλον μικρό έργο. 56 χιλιόμετρα είναι 8 χιλιόμετρα το χρόνο όπως μέτρησε η Νέα Δημοκρατία. Ήταν λόγος εγκαινίων αυτό, να πάτε να εγκαινιάσετε; Θα μπορούσατε να πάτε να δείτε ενδεχομένως.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Κύριε Πετεντέρη, η Εγνατία είναι 600 τόσα χιλιόμετρα, αρχίζει από την Αλεξανδρούπολη και τελειώνει στην Ηγουμενίτσα. Πριν μερικά χρόνια, υπήρχαν μεγάλα κομμάτια για τα οποία δεν υπήρχαν μελέτες, δεν είχαν αρχίσει κ.λ.π. Τώρα στο σύνολο της Εγνατίας έχει ξεκινήσει δουλειά, ίσως κάποια λίγα χιλιόμετρα όπου υπάρχει ένα οικολογικό πρόβλημα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τα εγκαίνια χρειάζονταν;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Θα σας πω. Θέλαμε να σηματοδοτήσουμε ότι αυτό το έργο είναι ένα έργο το οποίο στο σύνολό του έχει ξεκινήσει. Θέλαμε να

σηματοδοτήσουμε τη σημασία αυτού του έργου και να δείξουμε ότι πραγματικά έγινε δουλειά και σημαντική δουλειά στα 4 χρόνια. Μπορεί τα 57 χιλιόμετρα να μην δείχνουν το μέγεθος του έργου, αλλά το μέγεθος του έργου είναι πολύ μεγάλο. Και μπορεί να πάει κανείς και σε πολλά σημεία, για να διαπιστώσει ότι υπάρχουν και άλλοι δρόμοι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δηλαδή ήταν συμβολικά εγκαίνια; Ήταν συμβολική η χειρονομία των εγκαινίων;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ήταν μια συμβολική χειρονομία για το σύνολο της Εγνατίας. Είναι ένα έργο το οποίο έχει προχωρήσει ήδη. Κατασκευάζονται τα πέταλα, πέφτουν τα μπετά.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Διάβασα με πολλή προσοχή το πρόγραμμα το οποίο δώσατε στην δημοσιότητα. Μάλιστα κατηγορήσατε τη Νέα Δημοκρατία ότι, αυτοί δεν έχουν πρόγραμμα κλπ., ενώ εσείς κάνετε πρόγραμμα. Οφείλω να σας πω ότι πέρα από την προγραμματική προσπάθεια την οποία εσείς κρίνετε ως επικεφαλής του Κόμματός σας και την ποιότητά της, διαβάζω μέσα και μια σειρά από απίστευτες κοινοτοπίες. Και αναρωτιέμαι αν χρειάζεται να δώσει 260 σελίδες πρόγραμμα το ΠΑΣΟΚ στην δημοσιότητα....

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Αυτό δεν είναι 260 σελίδες.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Όχι, αυτό δεν είναι, ευτυχώς.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Αυτή είναι η περίληψη την οποίαν έχετε.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Μπορώ όμως να σας πω, "η ενίσχυση της ελευθερίας των πολιτών και ο εκσυγχρονισμός του κράτους δικαίου". Ποιος θα προσυπογράψει αυτό το πράγμα; Ο εκσυγχρονισμός και η ενίσχυση

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ποιος δεν θα προσυπογράψει. Όλοι προσυπογράφουν.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Όλοι, ναι. Ποιός δεν προσυπογράφει; "Ο εκσυγχρονισμός και η ενίσχυση της διαφάνειας του κοινοβουλευτικού συστήματος. Εκτεταμένη χρήση των νέων συστημάτων πληροφορικής στο δημόσιο.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ένα λεπτό κ.Πρετεντέρη. Την περασμένη τετραετία, όπως αναφέρεται και στο πρόγραμμα, κάναμε μερικά σημαντικά βήματα. Θέλω να σας θυμίσω ότι εμείς εισάγαμε το θεσμό του Συνηγόρου του Πολίτη, ότι καθιερώσαμε την προστασία των προσωπικών δεδομένων και σε αυτή την πορεία με την αναθεώρηση του Συντάγματος θα συνεχίσουμε. Υπάρχουν αρκετά πράγματα να γίνουν ακόμη.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ναι αλλά λέω φτάσαμε στο 2000 για να διαπιστώνει το κυβερνητικό κόμμα στο πρόγραμμά του, ότι στη σημερινή εποχή τα παιδιά μας δεν αρκεί να γνωρίζουν μόνο καλά ελληνικά. αλλά και τουλάχιστον μια ξένη γλώσσα; Έπρεπε δηλαδή να φτάσουμε στο 2000 για να διαπιστώσουμε ότι στην εποχή μας πρέπει να μαθαίνουν τα παιδιά και μια ξένη γλώσσα; Είναι αυτονόητο, δεν είναι;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ναι, αυτονόητο είναι και ήδη η ξένη γλώσσα διδάσκεται από την Ε' του Δημοτικού, αλλά το πρόγραμμα λέει κάτι άλλο. Δεν λέει μόνο αυτό. Αυτό είναι η πρώτη φράση κ.Πρετεντέρη.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Να διαβάσω και την άλλη, δεν έχω καμία αντίρρηση.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Οι επόμενες δυο φράσεις λένε ότι θα υπάρχει μια σημαντική επέκταση της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών, γιατί εγώ πιστεύω -το λέει αυτό....

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Εντάξει. Λέει: «Για την διάδοση της πληροφορικής εξασφαλίζουμε την διδασκαλία και τον εξοπλισμό».

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Όχι, λέει και για τις ξένες γλώσσες, επίσης ότι πρέπει όλα τα παιδιά στην Ελλάδα να μιλάνε ξένες γλώσσες.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν λέω ότι είναι κακό. Αυτονόητο είναι.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Μα πρέπει να γίνει όμως! Αυτό σημαίνει δασκάλους, σημαίνει πόρους, σημαίνει τάξεις. Όλα αυτά πρέπει να προχωρήσουν.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Είστε πολλά χρόνια στην εξουσία όμως για να έχετε το τεκμήριο της αθωότητας σε όλα τα πράγματα.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ποιό τεκμήριο της αθωότητας;

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ότι δεν έχουν προχωρήσει ως τώρα.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Η Ελλάδα έχει πολλές καθυστερήσεις κ.Πρετεντέρη, πάρα πολλές καθυστερήσεις. Επειδή εμείς ζήσαμε μέσα σε ένα πνεύμα που όπως σας θυμίζω χαρακτήριζε το σύνθημα: "Ελλάς-Ελλήνων-Χριστιανών". Πρέπει να ξεφύγουμε από αυτό και να μπορέσουμε να μπούμε στη νέα εποχή. Νέα εποχή σημαίνει κομπιούτερ, νέα εποχή σημαίνει πληροφορική, νέα εποχή σημαίνει γλώσσες, νέα εποχή σημαίνει ενίσχυση της ελληνικής ταυτότητας με ενίσχυση των δυνατοτήτων μας.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Βλέπω το πρόγραμμα, όπως είπαμε, υπάρχει μια πλειοδοσία παροχών. Λέει η Νέα Δημοκρατία, θα καταργήσω το ΦΠΑ στα καύσιμα για τους αγρότες, βγαίνετε εσείς -δεν θυμάμαι ποιός το είπε πρώτος-, λέτε εσείς μετά 50% μείωση του ΦΠΑ στους αγρότες. Είναι λίγο εδώ....

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Τώρα δεν υπάρχει ΦΠΑ, είναι η επιστροφή του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ναι, η επιστροφή του Φόρου Κατανάλωσης. Υπάρχει μια πλειοδοσία. Είναι κατανοητή σε μια προεκλογική περίοδο.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ένα λεπτό, θέλω να διευκρινίσω το εξής, επειδή χρησιμοποιείτε τον όρο "πλειοδοσία". Εγώ δεν συμφωνώ καθόλου μαζί σας. Εμείς επειδή τώρα γίνονται εκλογές και οι εκλογές αυτές αφορούν τα επόμενα 4 χρόνια, λέμε για τα δύο πρώτα χρόνια που έχουμε τα οικονομικά δεδομένα για να διαγράψουμε τι θα κάνουμε. Και το λέμε συγκεκριμένα. Όσον αφορά τους αγρότες, όσον αφορά τη φορολογία, όσον αφορά ορισμένα μέτρα κοινωνικής πολιτικής λέμε το 2000 γίνεται αυτό, το 2001 γίνεται αυτό, το 2002 γίνεται αυτό. Πότε θα το πούμε;

Εγώ να ρωτήσω, φαντάζομαι θα έχετε παρακολουθήσει, είμαι βέβαιος γι' αυτό, τον εκλογικό αγώνα σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και εκεί η συζήτηση δεν είναι για συγκεκριμένα οικονομικά μέτρα, για το τι θα δώσει ο ένας, τι θα δώσει ο άλλος, πώς θα διαμορφωθεί η οικονομία;

Είναι συζήτηση παροχολογιών αυτή; Η συζήτηση για την οικονομική πολιτική είναι συζήτηση παροχολογιών; Συζήτηση παροχολογιών είναι όταν λέει κάποιος ότι θα δώσω 150.000 δρχ. κατώτατη σύνταξη, και δεν το κοστολογεί αυτό και δεν εξηγεί από πού θα πάρει αυτά τα λεφτά.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ναι. Και εσείς λέτε δεν πάμε καλά στους αγρότες, βγαίνει ο Σημίτης στη Βέροια, εξαγγέλλει οκτώ μέτρα για τους αγρότες ορισμένα από τα

οποία τα έχει ήδη εξαγγείλει η Νέα Δημοκρατία. Θέλω να πω ότι είναι ένα παιγνίδι που παίζεται στις εκλογές. Μην μου πείτε, δεν το παίζετε και εσείς. Είναι όμως ένα παιγνίδι που παίζεται. Διαπιστώνετε που έχετε πρόβλημα...

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν συμφωνώ μαζί σας. Εμείς είπαμε αυτά τα οποία είναι μέσα στις δυνατότητες τα επόμενα δύο χρόνια.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Μου λέτε ότι αυτό που λέτε είναι μέσα στις δυνατότητες. Θα το δεχθώ. Μήπως τελικά όμως όλα αυτά δεν έχουν σημασία; Δηλαδή μήπως έχουμε πάει σε μια εκλογή που είναι ανθρωποκεντρική, όπου καλούνται οι άνθρωποι ή πιστεύετε εσείς ότι καλούνται να ψηφίσουν ποιον θέλουν Πρωθυπουργό, τον Σημίτη ή τον Καραμανλή και όλα τα άλλα είναι βοηθητικά για να καταλήξουν στην βασική απόφαση που αν κρίνω και από τις δημοσκοπήσεις έχει βάλει το ΠΑΣΟΚ στο κέντρο της στρατηγικής του, Σημίτης ή Καραμανλής; Αυτό είναι στις 9 Απριλίου;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Παρουσιάσαμε ένα πρόγραμμα. Εάν ήταν η στρατηγική μας Σημίτης ή Καραμανλής, δεν θα παρουσιάζαμε κανένα πρόγραμμα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν είναι η στρατηγική σας Σημίτης-Καραμανλής;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Θα εμφανιζόμαστε μόνο με την δικιά μου εικόνα κλπ.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Καλά, εντάξει. Μόνο αυτό δεν μπορεί να γίνει.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Εμείς και προτάσεις έχουμε και πρόγραμμα και ιδέες και στελέχη έχουμε, και τα στελέχη έχουν εμφανιστεί στην τηλεόραση.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Το δίλημμα ισχύει, Σημίτης-Καραμανλής; Είναι στο επίκεντρο της πολιτικής σας;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Το δίλημμα για τον επικεφαλής του κόμματος ισχύει, για εμάς ισχύει μέσα στο γενικότερο πλαίσιο που είναι επίσης ένα δίλημμα προγραμματικών αρχών, ένα δίλημμα κατευθύνσεων, ένα δίλημμα στελεχών. Δεν δέχομαι ότι αυτό είναι το κύριο δίλημμα των εκλογών για εμάς.

Το κύριο δίλημμα των εκλογών για εμάς είναι ποιά είναι η κατεύθυνση της χώρας. Εκείνο το οποίο χαρακτηρίζει εμάς είναι το πρόγραμμα και η ομάδα. Και εγώ και η ομάδα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ποιά είναι η γνώμη σας για τον κ.Καραμανλή;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ο κ.Καραμανλής είναι ένας πολιτικός, ο οποίος έχει τον κλασικό λόγο μιας παλαιάς Δεξιάς.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Το πιστεύετε αυτό; Ένας νέος άνθρωπος έχει τον κλασικό λόγο μιας παλαιάς Δεξιάς;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Κύριε Πρετεντέρη, δεν θα ήθελα τώρα να σχολιάσω τον κ.Καραμανλή.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Όχι προσωπικά τον κ.Καραμανλή. Δεν με ενδιαφέρει προσωπικά.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Νομίζω ότι η Νέα Δημοκρατία γενικά βρίσκεται πάλι στην τροχιά που βρισκόταν εδώ και αρκετό καιρό. Είχε, για παράδειγμα, αρχίσει τις προσωπικές επιθέσεις, ένα κλασικό δείγμα της παλαιάς Δεξιάς ήταν οι προσωπικές επιθέσεις.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Εσείς του είπατε για το σκυλάκι όμως. Του ανταποδώσατε.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Τις άφησε αυτές τις προσωπικές αντιπαραθέσεις για λόγους τακτικής, ενώ πιστεύω και το έχω πει, πρέπει να προέρχονται από μία πεποίθηση,

ότι η προσωπική αντιπαράθεση δεν ωφελεί την πολιτική. Μετά και η παροχολογία, χωρίς κανένα υπολογισμό. Αυτή η τακτική του πιάνουμε όποιο θέμα βολεύει, παρουσιάζουμε μία άποψη, δεν έχουμε μια συνολική εικόνα για το τι θέλουμε στην κοινωνία.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Η Ελλάδα σας έχει 4 χρόνια Πρωθυπουργό, είστε 25 χρόνια στην πολιτική, από το '74, ήσασταν και πριν, βεβαίως, λιγότερο γνωστός πριν, το '67.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν είμαι 25 χρόνια.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Στην ενεργό πολιτική, με την έννοια του προσκηνίου, 25 χρόνια σας γνωρίζουμε. Μάλιστα, θυμάμαι τότε σας είδε για πρώτη φορά η Ελλάδα, στο δημοψήφισμα του Βασιλιά τότε το '74, που είχατε μιλήσει υπέρ του δημοκρατικού αγώνα. Αλλά δεν πάω τόσο πίσω. Παρ' όλα αυτά σας ξέρουμε λιγότερο από τον κ.Καραμανλή, για να το πω έτσι.

Έχω την αίσθηση ότι κρατάτε την ιδιωτική σας ζωή εκτός δημοσιότητας, ότι δεν θεωρείτε ότι η οικογένειά σας είναι ένα μέρος της δημόσιας παρουσίας σας, που είναι πια αυτονόητο στη σύγχρονη ζωή, ότι είναι η οικογένεια μέρος της δημόσιας παρουσίας.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Συμφωνώ μαζί σας. Θεωρώ ότι υπάρχει μια ιδιωτική σφαίρα και μια δημόσια σφαίρα. Η ιδιωτική σφαίρα αφορά το κοινό στο μέτρο που διαπλέκεται με τη δημόσια δραστηριότητά μου. Αλλά υπάρχουν και θέματα τα οποία δεν έχουν σχέση με τη δημόσια δραστηριότητα και δεν υπάρχει κανένας λόγος αυτά τα θέματα, ή τα ζητήματα, ή οι οικογενειακές μου σχέσεις, να είναι αντικείμενο δημοσιότητας, προβολής, σχολιασμού ή εκμετάλλευσης.

Το τι κάνουν τα παιδιά μου, τα οποία είναι μεγάλα, έχουν τη δική τους δουλειά, είναι δικό τους θέμα και δεν είναι θέμα συζήτησης της ελληνικής κοινωνίας.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Αυτό είναι προφανές, αλλά από εκεί μέχρι να μην ξέρουμε ότι έχετε δύο κόρες, τις οποίες δεν βλέπουμε ποτέ.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Το ξέρουμε.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Εσείς ξέρετε, είναι βέβαιο.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ξέρουμε ότι αυτές έχουν τη δική τους προσωπικότητα και σε καμιά περίπτωση εγώ δεν θα ήθελα και δεν θα συμφωνούσα για κανέναν, η προσωπικότητά τους να καταθλίβεται από τις δραστηριότητες των γονέων τους. Είχα αντιπαρατεθεί και σε μία άποψη που είχε εκφραστεί στη Βουλή κάποτε, ότι τι κάνει η κόρη κάποιου, ο γιος, κλπ.

Αυτά δεν έχουν σχέση στην πολιτική συζήτηση, εκτός εάν διαπλέκονται ή έχουν σχέση με πολιτικές δραστηριότητες. Αλλά οι κόρες μου δεν συμμετέχουν σε τίποτα σε πολιτικά δρώμενα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Αυτή είναι η κακή πλευρά. Γιατί υπάρχει και μια άποψη, θα σας φανεί αστείο, έπεφτε η δημοτικότητα του κ.Μπλερ, του συναδέλφου σας στην Αγγλία, η κα Μπλερ έμεινε έγκυος στο τέταρτο παιδί.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Αυτή είναι η προσέγγιση του κ.Μπλερ. Εγώ δεν θα έκανα ποτέ αυτή την προσέγγιση.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Η ερώτηση είναι η εξής όμως: Επειδή όλο και περισσότερο υπάρχει ένα star system στην πολιτική, για αυτό σας ρώτησα και τώρα με τις εκλογές γίνεται εντονότερο. Σαν να αρνείστε να το παίζετε το παιχνίδι δηλαδή.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Καλλιεργείται αυτό το star system, γιατί ενώ παλιά οι εκλογές, το '60 π.χ. γίνονταν από τα μπαλκόνια, με λόγους, συγκεντρώσεις, τώρα γίνονται μέσα από εικόνες, τηλεοπτική παρουσίαση, η εικόνα κυριαρχεί και στην εικόνα χρειάζονται διαφοροποιήσεις, χρειάζονται και άλλα πρόσωπα να παίξουνε, χρειάζεται να δοθεί ένα ολόκληρο σκηνικό και, βέβαια, μπαίνει και η οικογένεια μέσα σε αυτό το πλαίσιο. Αλλά εγώ δεν θέλω κ.Πρετεντέρη και δεν συμφωνώ να παίξω αυτό το παιχνίδι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ακόμα και αν σας κοστίζει;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν νομίζω ότι θα μου κοστίζει, γιατί νομίζω ότι ο ελληνικός λαός το αντιλαμβάνεται, το εκτιμά και το σέβεται αυτό.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Για αυτό σας λένε ότι είστε κλειστός άνθρωπος; Το τι λένε για σας το ακούτε, ότι είστε ψυχρός, ότι είστε απόμακρος, ότι δεν έχετε πολλά πάρε - δώσε με τους ανθρώπους.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν νομίζω.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Η Νέα Δημοκρατία σας είπε γυάλινο.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Εγώ δεν είμαι της άποψης ότι η πολιτική είναι φιλία, αγκαλιάσματα, κάθεσαι με τον καθένα, τον οποίο δεν ξέρεις, σαν να είσαι από χρόνια φίλος, εκδηλώνεσαι φιλικά με ανθρώπους τους οποίους δεν έχει ποτέ συναντήσει. Εγώ πιστεύω ότι πρέπει και στην πολιτική ο καθένας να συμπεριφέρεται όπως ακριβώς αισθάνεται. Και με ένα φίλο συμπεριφέρομαι πολύ φιλικά, με έναν άγνωστο κρατώ κάποια απόσταση. Γιατί ο καθένας από εμάς με έναν άγνωστο πρώτα από όλα κρατάει μία απόσταση.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Σας αδικεί αυτή η εικόνα δηλαδή;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Σε μερικούς μπορεί να δημιουργείται η εντύπωση ότι πράγματι είμαι απόμακρος. Αλλά πιστεύω ότι έχω υποχρέωση να δώσω και το πρότυπο ενός ανθρώπου, ο οποίος τηρεί ορισμένους κανόνες μίας σωστής σχέσης με τους άλλους ανθρώπους. Δεν θέλω να είμαι υποκριτής. Θέλω να είμαι ειλικρινής. Η ειλικρίνεια απαιτεί και από τον πολιτικό να συμπεριφέρεται, όχι με διάχυση και χωρίς αισθήματα, αλλά με τα ειλικρινή του, τα πραγματικά του αισθήματα. Τα πραγματικά του αισθήματα είναι αυτά για τον κάθε άνθρωπο.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Άρα είστε ψυχρός άνθρωπος, όταν είναι τα πραγματικά σας αισθήματα αυτά.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Γιατί;

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Συγκρατημένος άνθρωπος.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Υπάρχουν εκατομμύρια Έλληνες οι οποίοι δεν πέφτουν και φιλιούνται με τον πρώτο που βλέπουν.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Μα δεν σας είπα να φιλιέστε.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Όπως κάνουν πολλοί πολιτευτές και βουλευτές, κλπ. Εμένα αυτό δεν με εκφράζει. Το βρίσκω λάθος ότι θέλουμε να δημιουργήσουμε μία εικόνα φιλίας, όταν στην πραγματικότητα από πίσω δεν υπάρχει. Γιατί εγώ είμαι

στην πολιτική πάρα πολλά χρόνια και ξέρω, ότι αυτή η εικόνα δεν είναι πραγματική, ότι αυτή η μάσκα του διαρκούς χαμόγελου ή του διαρκούς εναγκαλισμού είναι μία μάσκα, ότι από πίσω υπάρχει απόσταση. Δεν μου αρέσουν οι μάσκες κ.Πρετεντέρη.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν εξοβελίζετε έτσι και τη ζεστασιά λίγο, το ανθρώπινο στοιχείο;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Όχι. Καθόλου. Έχω πολλούς ανθρώπους που έχω συναντήσει, πάρα πολλούς, οι οποίοι μετά από αυτή την πραγματική επαφή αισθάνονται πολύ κοντά μου. Εγώ περπατάω τα βράδια γιατί θέλω να κάνω και κάποιο περίπατο στην Αθήνα και στην Αθήνα δεν υπάρχουν δρόμοι ή πεζοδρόμια που μπορείς να κάνεις την ημέρα περίπατο, λοιπόν βγαίνω τα βράδια με τη γυναίκα μου έξω και έχω άπειρες φορές συναντήσει ανθρώπους οι οποίοι λένε "α, ο Πρωθυπουργός, γεια σου κ.Σημίτη".

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Πιάνετε κουβέντα μαζί τους;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Βεβαίως και πιάνω κουβέντα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τους λέτε δυο λόγια; Σας λένε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Βεβαίως! Λέω δυο λόγια, μου λένε. Αισθάνονται πολύ καλύτερα, γιατί σας διαβεβαιώνω, εάν τον πρώτο που έβλεπα του έλεγα "α, γεια σου, τι κάνεις", κλπ, θα έλεγε "του έχει στρίψει αυτουνού".

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Διάβαζα την ομιλία που είχατε δώσει για τον Νίκο Πουланτζά, που ήταν συμμαθητής σας στο σχολείο, όπου λέτε ότι ο Πουλαντζάς ήταν έτσι, έτσι και έτσι, "εγώ ήμουν εσωστρεφής".

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Είμαι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Είστε εσωστρεφής.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Είμαι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Το παραδέχεστε δηλαδή;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Βεβαίως. Είμαι εσωστρεφής. Δεν είμαι ένας εξωστρεφής τύπος, ο οποίος μόλις μπει σε μία αίθουσα θα αναγγείλω σε πάντες τι μου συνέβη, τι πιστεύω, τι θα γίνει. Θα ακούσω, θα παρατηρήσω. Αλλά αυτό δεν σημαίνει καθόλου ότι δεν έχω μία στενή σχέση με τον άλλο άνθρωπο. Έχω στενές σχέσεις με ανθρώπους, γιατί έχω βρεθεί σε κρίσιμες στιγμές στη ζωή μου και είχα πάντα ανθρώπους, οι οποίοι με βοήθησαν, μου συμπαραστάθηκαν και πάλεψαν μαζί μου.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Σας ενοχλεί όταν οι γελοιογράφοι, οι οποίοι αποτυπώνουν και ένα κοινό κλίμα, κατ' αρχήν διαβάζετε εφημερίδες;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Διαβάζω, βεβαίως.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τις γελοιογραφίες τις κοιτάτε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν μ' ενοχλούν καθόλου οι γελοιογράφοι, το χιούμορ στην πολιτική είναι οπωσδήποτε αναγκαίο, έτσι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Το χιούμορ έχει και μια πλευρά αυτοσαρκασμού, που δεν ξέρω αν την έχουν όλοι οι πολιτικοί, αυτή. Εσείς έχετε αυτοσαρκασμό, το πιστεύετε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Πιστεύω ...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Στα όρια, ε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Πιστεύω, ότι ένας πολιτικός εδώ δεν πρέπει να είναι ιδιαίτερα εμπαθής γύρω από το πρόσωπό του, να δίνει μεγάλη σημασία να αρνείται κάθε κριτική. Πρέπει να είναι ελεύθερος σε σχόλια και να συμμετέχει σ' αυτό το σχολιασμό.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Γελάτε με γελοιογραφίες που σας σατιρίζουν καμιά φορά;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Γελάω, ναι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Και που σας δείχνουν έτσι λίγο αυτοκρατορικό και απόμακρο και ρωμαϊκό.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν είμαι αυτοκρατορικός, ούτε ρωμαϊκός, αλλά αν είναι καλή η γελοιογραφία γελάω.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Το καλή, διαφέρει ανάλογα.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν υπάρχουν και κακές γελοιογραφίες;

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Υπάρχει και κακό χιούμορ.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ναι, καλό και κακό χιούμορ.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Υπάρχουν και πολιτικοί χωρίς χιούμορ. Υπάρχουν πράγματα που σας συγκινούν; Μιλήσατε για έναν άνθρωπο που αισθάνεται, μου παρουσιάσετε ένα πρότυπο πολιτικού το οποίο είναι εξωελληνικό θα έλεγα ...

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Γιατί;

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Όχι, μου λέτε ότι εγώ δεν έχω μάσκες, δεν θέλω να δείχνω στους άλλους αυτό που δεν είμαι, δεν έχω αυτό του πολιτευτή ...

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Οι περισσότεροι Έλληνες είναι έτσι. Δεν νομίζω, ότι δέχονται την επιτήδευση.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Θα το δεχθώ, βγάζω τον χαρακτηρισμό. Η ερώτηση δεν είναι ...

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Και εκείνο το οποίο με συγκινεί, με συγκινεί όταν υπάρχει κάποιο ανθρώπινο θέμα, ο ανθρώπινος πόνος ...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Πέστε μου ένα περιστατικό πρόσφατα που σας έχει συγκινήσει πολύ, που γυρίσατε το βράδυ σπίτι σας και είπατε στη σύζυγό σας, βρε Δάφνη, δεν ξέρεις σήμερα, μάτωσε η καρδιά μου.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Μάτωσε η καρδιά μου, όταν σκοτώθηκε ο Κρανιδιώτης. Ήμουν συντετριμμένος.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Θυμώνετε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Θυμώνω.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Έχω την αίσθηση ότι.... Πολύ;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Καμιά φορά.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Χάνετε τον έλεγχο;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν χάνω. Μπορεί να έχω χάσει κάποτε τον έλεγχο, κάθε άνθρωπος χάνει κάποια φορά τον έλεγχο, αλλά δεν νομίζω, ότι είναι σωστό να χάνει κανείς τον έλεγχο, ιδίως όταν βρίσκεται σε μία θέση που παίζει ένα ρόλο, πρέπει να ελέγχει καταστάσεις.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Πέστε μου ένα πράγμα που σας θύμωσε πολύ; Τώρα όπως μου είπατε, τι σας συγκίνησε, τι σας θύμωσε πολύ, πρόσφατο περιστατικό που είπατε, μέχρις εδώ δηλαδή, έτοιμος να εκραγείτε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Θυμώνω όταν μια δουλειά δεν γίνεται, όταν έχω δώσει εντολές συγκεκριμένες και δεν εκτελούνται.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Στη Βουλή δεν θυμώνετε; Σας έχω δει στη Βουλή, σας αλλάζει και το μάτι καμιά φορά. Με την κα Παπαρήγα την περασμένη Παρασκευή που σας είπε Γκαουλάιτερ, δεν θυμώνετε μ' αυτά;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Θύμωσα. Γενικά ήμουν θυμωμένος, διότι είναι απαράδεκτο να χρησιμοποιείται μία τέτοια έκφραση. Κάποιοι έχουν τις εκφράσεις εδώ πολύ εύκολες, τους αρνητικούς χαρακτηρισμούς και δεν ξέρουν τι σημαίνει αυτό το πράγμα.

Τέλος πάντων δεν καταγράφω τους θυμούς μου.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Έχετε περιβάλλον;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Τι εννοείτε περιβάλλον;

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Όχι, ο θυμός δεν είναι κακό πράγμα στην πολιτική, το να θυμώνει, αυτονοήτως.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Όχι, καθόλου. Γενικά και στη ζωή εκτονώνεται κανείς με το θυμό και καλό είναι να θυμώνει κανένας, να βγάζει το άχτι του μερικές φορές.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ακούω ότι το βγάζετε, από εσάς το ακούω τώρα. Μέχρι τώρα δεν έχετε δώσει, μόνο στη Βουλή σας έχω δει καμιά φορά, έτσι λίγο να εκνευρίζεστε, αλλά ότι το βγάζετε το άχτι σας δεν το είχα καταλάβει.

Έχετε περιβάλλον; Λέμε για τα περιβάλλοντα των πολιτικών, σας επηρεάζουν που σας λένε, που έχετε έναν πρωινό καφέ, ξέρω εγώ τι έχετε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν ξέρω τι εννοείτε περιβάλλον. Πρώτα απ' όλα έχω το προσωπικό μου περιβάλλον, έχω τους φίλους μου, έχω τις παρέες μου ...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Παλιούς φίλους;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Και παλιούς φίλους και πιο νέους φίλους ...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τους βλέπετε συχνά;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Τους βλέπω, πως.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Μιλάτε πολιτικά μαζί τους ή μιλάτε για άλλα πράγματα;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Όχι, μ' αυτούς τους φίλους μου που έχω καιρό, μιλάω βέβαια και πολιτικά. Πολιτικός είμαι, ενδιαφέρονται για την πολιτική, αλλά μιλάμε και για πολλά άλλα πράγματα, από τη μουσική, τα βιβλία, το περιβάλλον της Αθήνας, κάποιες δυνατές εκδρομές, τον καιρό ...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τις κάνετε ακόμα, εκδρομές δεν ξέρω αν μπορείτε ...

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Οτιδήποτε συζητάει κανένας με την παρέα του.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Εκδρομές δεν μπορείτε να κάνετε πια ως Πρωθυπουργός τόσο εύκολα όσο παλιότερα υποθέτω.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν μπορώ να κάνω και γενικά δεν έχω ως Πρωθυπουργός την ελευθερία την οποία θα ήθελα να έχω. Προσπαθώ κάθε μέρα να έρχομαι με τα πόδια από το σπίτι μου στο γραφείο, πρέπει να πω ότι δεν είναι πάντα εύκολο, γιατί χρειάζονται και μέτρα ασφάλειας και η Αστυνομία έχει συνήθως διαφορετική γνώμη από μένα, αλλά τα σπάω.

Μια φορά είχε έρθει εδώ ο Ολλανδός Πρωθυπουργός και πρότεινα εδώ στην υπηρεσία να καθίσουμε στη βεράντα να φάμε έξω. Μου λένε, στη βεράντα; Από εκείνο το σπίτι μπορεί να πυροβολήσει κάποιος, από εκείνο το σπίτι να σας παρακολουθήσουν κλπ.

Είπα να τα ξεχάσουμε όλα αυτά, να σπάσουμε αυτούς τους τύπους και να καθίσουμε σαν άνθρωποι σε μία βεράντα, είναι ωραίος ο κήπος, είναι τα δέντρα για να αισθανθεί κι αυτός σε ένα φιλικό περιβάλλον και να μην είμαστε μέσα σε μια τυποποιημένη τραπεζαρία.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Είπατε το βράδυ βγαίνετε βόλτα με τη σύζυγό σας προηγουμένως, έχετε και φρουρούς αναγκαστικά, δεν μπορείτε να πηγαίνετε ...

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Φρουρούς, είναι 2-3 άνθρωποι, αλλά σε απόσταση. Θέλω πάντα να είναι σε απόσταση. Και από εκεί και πέρα τώρα, το περιβάλλον που λέτε, τον πρωινό καφέ, εγώ δεν συμφωνώ καθόλου μ' αυτό τον όρο. Έχω συνεργάτες εδώ στο γραφείο ...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν υπάρχει ή δεν συμφωνείτε ότι λέγεται έτσι;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν συμφωνώ, δεν ξέρω τι υπονοείτε μ' αυτό. Έχω συνεργάτες με τους οποίους βλέπομαι καθημερινά, είναι οι συνεργάτες, είναι εδώ, είναι γνωστοί. Δεν είναι κάποιοι σκοτεινοί, πρόσωπα τα οποία εμφανίζονται και δεν είναι γνωστά. Όλοι είναι γνωστοί.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Όχι, σκοτεινοί δεν είναι, γνωστά είναι, ναι.

Μην πάμε εκεί, δεν θέλω να φύγω από το θέμα που θίζατε προηγουμένως, μιλήσατε για τους φίλους. Ένας παλιός σας φίλος που είναι μάλιστα και κοινός μας φίλος, μου έλεγε, ότι ο Σημίτης έχει φίλους, αλλά όχι πολύ στενούς, γιατί η σχέση του με τη Δάφνη είναι τόσο στενή, που δεν υπάρχει κανένας άλλος να διεισδύσει.

Και δεν είναι τυχαίο, μου είπατε, ότι το βράδυ πάω βόλτες με τη σύζυγό μου. Προηγουμένως μου αναφέρατε τη σύζυγό σας. Είσαστε από το '64 νομίζω παντρεμένος. Είναι ο πιο στενός σας άνθρωπος;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ναι, αλίμονο. Αν δεν ήταν η γυναίκα μου ο πιο στενός άνθρωπος ...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν είναι αυτονόητο.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Για μένα είναι αυτονόητο. Και πιστεύω, ότι έχουμε μια πάρα πολύ καλή σχέση με τη Δάφνη, πολύ δημιουργική, με έχει βοηθήσει πολύ, έχουμε περάσει μαζί πολύ δύσκολες στιγμές και έχουμε μαζί αντιμετωπίσει μεγάλα προβλήματα.

Εδώ θέλω να σας αναφέρω για παράδειγμα, όταν με κυνήγησαν να με συλλάβει η Χούντα, ήμασταν μαζί επειδή είχα ειδοποιηθεί από την Νίκη Καραγιώργα ότι συνέβη αυτό το περιστατικό στον Σάκη ...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Να υπενθυμίσουμε, γιατί δεν ξέρουν ενδεχομένως οι τηλεθεατές, ότι τότε οι βόμβες είχαν σκάσει στα χέρια του Καθηγητή του Σάκη Καραγιώργα και συνελήφθη από την Ασφάλεια και όλη η Δημοκρατική Άμυνα στην οποία μετείχατε κι εσείς, ετέθη υπό διωγμόν.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Με ειδοποίησε η Νίκη και με πρωτοφανές θάρρος έτσι εκείνη τη στιγμή της κρίσης. Εγώ μόλις το άκουσα, είπα στη Δάφνη, φεύγουμε. Φύγαμε από το σπίτι, πήγαμε σε ένα ξενοδοχείο, κοιμηθήκαμε. Συνεννοήθηκα μαζί της, με τη Δάφνη, να πάει σπίτι και πώς θα με ειδοποιήσει αν έχει πάει η Ασφάλεια.

Πήγε εκεί, ήταν η Ασφάλεια στο σπίτι, την περίμενε από τα μεσάνυχτα, μόλις μπήκε μέσα την πιάσανε. Εγώ πήρα το τηλέφωνο και το

σήκωσε το τηλέφωνο και μου είπε αυτό το σύνθημα, το οποίο είχαμε συμφωνήσει. Ήξερα ότι την είχαν πιάσει. Έμεινε στη φυλακή 1,5 μήνα ή και παραπάνω.

Μετά ήταν εδώ επί ένα χρόνο και ξέρετε οι συνθήκες δεν ήταν καλές, γιατί ο ελληνικός λαός βεβαίως ήταν αντίθετος με τη Χούντα, αλλά η τρομοκρατία είχε περάσει, ο φόβος είχε περάσει και δεν της μιλούσαν οι γνωστοί, την απέφευγαν, ήταν κάπου στη γωνιά και απομονωμένη.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ανδρωθήκατε, δηλαδή λέτε αυτή η σχέση σας ...

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Έφυγε μετά, ήρθε στη Γερμανία, ούτε και εκείνη η εποχή ήταν εύκολη, γιατί το να βρεθείς ξαφνικά με δυο παιδιά στη Γερμανία σε ένα περιβάλλον άγνωστο, είχα βεβαίως φίλους, αλλά δεν είναι τόσο εύκολο και όταν ξέρεις, ότι είσαι αποκομμένος από τους γονείς σου, από την πατρίδα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Υπάρχει μια συνενοχή να το πω έτσι, μία συνενοχή των δυο σας.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Υπάρχει μία συνοχή. Και για Δάφνη είναι ένας πολύ ελεύθερος άνθρωπος, που δεν ακολουθεί τους τύπους και αυτό με βοηθάει πολύ για να αισθάνομαι και ελευθερία απέναντι σε καταστάσεις.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ναι; Μου λέτε, δεν θέλω να παίξω στο Star System, όπως έχει γίνει. Μου λέτε, έχω μια άλλη άποψη για την πολιτική. Μου λέτε, ότι εμένα δεν μ' αρέσει να προσποιούμαι. Μου λέτε, ότι η σχέση με τη γυναίκα μου είναι μία σχέση η οποία δεν προσφέρεται για δημόσια εκμετάλλευση. Μου λέτε όλα αυτά τα πράγματα και ταυτοχρόνως διαβάζω στις δημοσκοπήσεις, ότι έχετε μια υψηλή δημοτικότητα.

Πολλές ερμηνείες έχουν δοθεί για τη δημοτικότητα αυτή, δεν θα μείνω εκεί. Εσείς έχετε μια ερμηνεία για τη δημοτικότητά σας;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ο ελληνικός λαός πιστεύω βλέπει, ότι ο Πρωθυπουργός δουλεύει και βγάζει και ένα αποτέλεσμα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τόσο απλό είναι;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ότι ο ελληνικός λαός βλέπει, ότι δεν έχω μία τακτική μεγάλων λόγων, αλλά προσπαθώ να περιγράψω αυτό που θα κάνω και το κάνω. Και νομίζω, ότι μετά από πολύ καιρό που ένας τύπος πολιτικής ήταν κυρίαρχος, ο τύπος πολιτικού, του αρχηγού ο οποίος κατευθύνει με στιβαρό χέρι κλπ., θέλει ο κόσμος κάποιον πιο ανθρώπινο, κάποιον ο οποίος είναι πιο κοντά στα προβλήματα και ο οποίος αποδίδει. Γι' αυτό.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δηλαδή είστε ο αποτελεσματικός manager, ο Λογιστής που σας λένε.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Όχι. Καθόλου κ.Πρετεντέρη, δεν είμαι ο αποτελεσματικός manager, ή ο λογιστής. Έτσι θέλουν να περιορίσουν την εμβέλεια της πολιτικής στη δική μου σκέψη και στη δική μου δράση. Εγώ θέλω να αναφέρω ότι έχω μία συγκεκριμένη πολιτική εικόνα, έχω μία συγκεκριμένη εικόνα για την Ελλάδα, για το πώς πρέπει να προοδεύσει η χώρα.

Όλα αυτά προσπαθούν να μειώσουν, τα όποια αναφέρατε, το αποτέλεσμα της πολιτικής, γιατί για πρώτη φορά εδώ και πάρα πολλά χρόνια,

όσον αφορά την οικονομία, είναι μετρήσιμο, βλέπει ο ελληνικός λαός ότι υπάρχει απόδοση και αυτό ενοχλεί κάποιο κόσμο και θέλουν να το μειώσουν στο επίπεδο της λογιστικής.

Μα, δεν είναι στο επίπεδο της λογιστικής, είναι στο επίπεδο της έμπνευσης της πολιτικής της συγκεκριμένης και της εφαρμογής αυτής της συγκεκριμένης πολιτικής. Γιατί δεν το κάνανε όλοι αυτοί, οι οποίοι αρνούνται αυτούς τους τύπους των διαχειριστών; Τόσα χρόνια ήταν άλλοι στην εξουσία. Γιατί δεν το εφαρμόσανε λοιπόν;

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Να, λοιπόν, που μου λέτε ότι δεν θυμώνετε. Θυμώνετε όταν σας λένε λογιστή. Αυτό είναι προφανές. Σας ενοχλεί αυτός ο χαρακτηρισμός. Το θεωρείτε μειωτικό.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Είναι μειωτικό. Αλλά θέλω να σας πω ότι και από αυτούς που προέρχονται μου είναι αδιάφοροι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Να πάω μερικά χρόνια πίσω; Γεννηθήκατε στον Πειραιά, αλλά δεν ζήσατε καθόλου στον Πειραιά.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Όχι. Δυο χρονών κατεβήκαμε στην Αθήνα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Μεγαλώσατε στην Αθήνα, Αγίου Μελετίου.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Μεγάλωσα στην Αθήνα, ναι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ο πατέρας σας ήταν ο Γεώργιος Σημίτης, η μητέρα σας η Φανή Χριστοπούλου, ο πατέρας σας καθηγητής του Εμπορικού Δικαίου, έδρα την οποία πήρατε στο Πάντειο μετά και εσείς. Γιατί τα λέω αυτά όλα; Ήσασταν μία αστική οικογένεια και μια εύπορη αστική οικογένεια, εφόσον μετά στη δεκαετία του '50 πήγατε να σπουδάσετε στη Γερμανία και μετά στο Λονδίνο, που δεν ήταν αυτονόητο στη δεκαετία του '50 για όλα τα παιδιά της Ελλάδας τότε, έτσι δεν είναι; Δεν θα με διαψεύσετε.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Βεβαίως.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ταυτοχρόνως, όμως, αυτή η εύπορη αστική οικογένεια είναι και μία αριστερή οικογένεια, εάν κρίνω από την ανάμιξη των γονέων σας στην Εθνική Αντίσταση, που ήταν ενεργός.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ναι. Θέλω κ.Πρετεντέρη να αναφέρω το εξής, γιατί έτσι όπως το διηγείστε φαίνεται ότι ήταν μία οικογενειακή πορεία ανέφελη, χωρίς προβλήματα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Όχι, εκεί θα έφτανα.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Καθόλου ανέφελη δεν ήταν, γιατί οι γονείς μου συμμετείχαν στην Εθνική Αντίσταση και το 1943 ήρθε η τότε Ασφάλεια στο σπίτι μας, μας έδωσε μέσα σε μία νύχτα, ο πατέρας μου είχε ήδη φύγει, πήγαμε σε κάποιο άλλο σπίτι που μας δώσανε και μετά βγήκε μία εντολή να συλληφθούν οι γονείς, να συλληφθούμε και εμείς και υπήρχε μία περίοδος όπου κάθε νύχτα ο αδελφός μου και εγώ πηγαίναμε από σπίτι σε σπίτι, κοιμόμαστε σε άλλα σπίτια, με τη γιαγιά μας ή τη θεία μας. Έζησα μετά για αρκετό χρόνο στο σπίτι της θείας μου, αλλά με άλλο όνομα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Επί κατοχής αυτό;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Επί κατοχής και χωρίς να είναι γνωστό αυτό στις αρχές, γιατί μας ψάχνανε.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ο πατέρας σας είχε βγει στο βουνό τότε, έτσι;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ο πατέρας μου είχε βγει στο βουνό. Θυμάμαι ήταν μία πολύ έντονη περίοδος.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Το θυμάστε; Επτά ετών ήσασταν τότε. Το θυμάστε όντως;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ναι, το θυμάμαι, βέβαια, όταν πηγαίνεις κάθε βράδυ από σπίτι σε σπίτι, όταν σου λένε ότι πρέπει να προσέχεις, ότι μπορεί να μας πιάσει η αστυνομία, ότι να μην λες το όνομά σου. Άρα θέλω να πω ότι υπήρχαν πιέσεις και δεν ήταν καθόλου εύκολα τα πράγματα. Μετά ήρθε η απελευθέρωση, αλλά δεν έπαψαν δυστυχώς αυτές οι καταστάσεις, διότι ο πατέρας μου ήταν μέλος του ΕΑΜ, ήταν στα βουνά και το επίσημο τότε κράτος τον θεωρούσε εχθρό, τον απομάκρυνε από το Πανεπιστήμιο.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Στο σχολείο πάτε στο Πειραματικό, έτσι δεν είναι; Στην Αθήνα. Είπα προηγουμένως ότι συμμαθητής σας ήταν και στο ίδιο θρανίο ο Νίκος ο Πουланτζάς, ο αείμνηστος.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ο Νίκος Πουланτζάς. Ήμασταν μικρά παιδιά, από την πρώτη δημοτικού μαζί.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τι κλίμα υπάρχει στο σχολείο;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Στο σχολείο το κλίμα ήταν πολύ αρνητικό, πολύ καταπιεστικό, γιατί ήταν γνωστό ότι εγώ είμαι παιδί Αριστερού και εγώ ο ίδιος βέβαια στην τάξη εξέφραζα απόψεις, οι οποίες δεν συμβιβάζονταν με τις απόψεις των υπολοίπων ...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ήσασταν αιρετικός δηλαδή την εποχή εκείνη;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Αιρετικός είπατε; Όχι, εγώ θα έλεγα, δεν μ' αρέσει ο όρος αιρετικός, γιατί η Αριστερά δεν ήταν αίρεση, έτσι. Αλλά είχα μία άποψη για τα πολιτικά διαφορετική και με είχαν καλέσει αρκετές φορές οι καθηγητές, που είχαν επισημάνει, ότι αυτά που γράφω στις εκθέσεις, αυτά που λέω στις συζητήσεις, δεν είναι αυτά που θα ήθελε να ακούσει το σχολείο. Και είχαν χρησιμοποιήσει, θυμάμαι τον όρο, είσαι διαφορετικός και γιατί είσαι έτσι διαφορετικός.

Και αυτό τον όρο τον ξανάκουσα στο Κέντρο Εκπαίδευσης στο στρατό στην Κόρινθο, όπου ήμουν χαρακτηρισμένος ως μη εθνικόφρων και με είχαν καλέσει οι αξιωματικοί και μου είχαν επισημάνει, ότι εδώ πρέπει να τα αφήσω αυτά τα παλιά, δεν έκανα και τίποτα βέβαια εκεί και να μην είμαι διαφορετικός.

Είχα μια διαφορετικότητα την οποία είχα μαζί μου και πρέπει να πω, ότι ήμουν υπερήφανος γι' αυτή την διαφορετικότητα και αυτή μου έδινε και θάρρος μέσα στην τάξη και στο σχολείο. Αλλά το ελληνικό σχολείο ήταν πολύ καταπιεστικό και πιστεύω και ανεπαρκές, γιατί να σας φέρω ένα παράδειγμα, τότε σ' αυτό το σχολείο, δεν ξέρω, ούτε για τον Καζαντζάκη μιλούσαν, ούτε για το Σεφέρη.

Και θυμάμαι μια φορά με τον πατέρα μου, '47 θα ήταν, '48 πήγαμε να ψάξουμε να βρούμε ένα βιβλίο του Καζαντζάκη γιατί δεν υπήρχαν σε ένα βιβλιοπωλείο στον οδό Σοφοκλέους, Καραβάκος νομίζω λεγόταν, ήταν κι αυτός Αριστερός και του είχε τηλεφωνήσει ο πατέρας μου και έβγαζε κάτω από τον

πάγκο διπλωμένο σε μια εφημερίδα ένα βιβλίο του Καζαντζάκη και το πήραμε έτσι εν κρυπτώ στο σπίτι.

Το Γαλλικό Ινστιτούτο, στο Γαλλικό Σχολείο το οποίο επισκεπτόμουν μαζί με το ελληνικό σχολείο, υπήρχε πολύ περισσότερη ελευθερία. Εκεί κάναμε μεταφράσεις από τον Καζαντζάκη, κάναμε μεταφράσεις από το Σεφέρη, γινόταν μία ανοιχτή συζήτηση. Γι' αυτό σε όλη τη διάρκεια της σχολικής περιόδου είχα το αίσθημα ενός διχασμού ανάμεσα σ' αυτό που είναι το επίσημο.

Το επίσημο είναι στεγνό, τυποποιημένο, ελάχιστα προσφέρει, είναι καταπιεστικό και το μη επίσημο, το ελεύθερο το οποίο εκφραζόταν μέσα από επισκέψεις στο γαλλικό σχολείο, στο Γαλλικό Ινστιτούτο, συζητήσεις με γνωστούς, επαφές με όλο αυτό τον κόσμο που ήταν ο κόσμος της Αριστεράς και της Διανόησης και που ήταν κατατρεγμένος ή καταπιεσμένος εκείνη την εποχή.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τελειώνετε τις σπουδές σας, πού θέλω να φτάσω, γιατί αυτή είναι μια διαδικασία πολιτικοποίησης που μου περιγράψατε, η οποία δεν θα είναι μόνο δική σας, με την έννοια ότι πολλά παιδιά την εποχή εκείνη θα ζήσανε αυτή τη διαδικασία πολιτικοποίησης.

Αλλά εγώ πάω στο εξής που μου έχει κάνει τρομερή εντύπωση. Πρώτον, διαβάζω ένα έγγραφο της ΓΔΕΑ, της Γενικής Διεύθυνσης Εθνικής Ασφαλείας το '71 που λέει: «άτομο εμφορούμενο υπό κομμουνιστικών φρονημάτων». Υποθέτω Κομμουνιστής δεν ήσασταν, δεν σας κάνω το ερώτημα.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Όχι - όχι, δεν ήμουν Κομμουνιστής. Αλλά όπως ξέρετε τότε οι Έλληνες ήταν ή εθνικόφρονες ή Κομμουνιστές. Όποιος ήταν ας το πω Σοσιαλιστής ή είχε μία άποψη διαφορετική, κεντροαριστερή θα λέγαμε σήμερα, ήταν Κομμουνιστής.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τότε, το '65-'64 γνωρίζετε και με τον Ανδρέα Παπανδρέου, έτσι δεν είναι;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Μάλιστα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τι θυμάστε από την πρώτη σας συνάντηση, αν την θυμάστε την πρώτη σας συνάντηση;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Την πρώτη φορά που τον είδα, είχε ένα γραφείο στην οδό Ομήρου, ήταν πολύ σύντομη, είπαμε να ξανασυναντηθούμε και πήγα μετά στο γραφείο του στην οδό Σουηδίας μαζί με άλλους, τον Σάκη Καράγιωργα, τον Γεράσιμο Νοταρά και μετά και μόνος μου και αρχίσαμε μια συνεργασία, ήταν κατά κάποιον τρόπο ένας κύκλος ιδεών ο Όμιλος Παπαναστασίου ...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ανταλλαγή απόψεων δηλαδή.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ανταλλαγή απόψεων και ο Ανδρέας ήθελε αυτή την ανταλλαγή απόψεων.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Του αναγνωρίζατε την πρωτοκαθεδρία τότε του Ανδρέα Παπανδρέου;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ναι, μα εμείς δεν ήμασταν πολιτικό κίνημα, εμείς ήμασταν ένα κίνημα ιδεών ας το πω έτσι. Και το 1967, όταν αποφασίστηκαν οι εκλογές, ο Ανδρέας Παπανδρέου με παρεκάλεσε και ανέθεσε στον Όμιλο Παπαναστασίου μαζί με συνεργάτες του να εκπονήσουμε το πρόγραμμα της Ένωσης Κέντρου για τις εκλογές του '67.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν το ήξερα αυτό, δηλαδή το πρόγραμμα των εκλογών που δεν έγιναν δηλαδή, το είχατε κάνει με τον Όμιλο Παπαναστασίου.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Που δεν έγιναν. Το πολύ αστείο είναι, ότι μία από τις συγκεντρώσεις τις οποίες κάναμε για το πρόγραμμα, έγινε το βράδυ του πραξικοπήματος στο γραφείο μου Ακαδημίας 35, ήμουνα εγώ, ήταν ο Σάκης Καραγιωργος, ήταν ο Γεράσιμος Νοταράς θαρρώ. Από την πλευρά του Ανδρέα, της Ένωσης Κέντρου, ήταν ο Αντώνης Λιβάνης και πήγαμε, μείναμε μέχρι τη 01:00, εν τω μεταξύ είχαν αρχίσει να κινούνται τα τανκς, δεν πήραμε τίποτα χαμπάρι.

Εγώ πήγα σπίτι μου, ξύπνησα νωρίς, γιατί δούλευα σε ένα βιβλίο και στις 06:30-07:00 όταν άκουσα το ραδιόφωνο που είχε Θούρια και τέτοια, είπα το κακό συνέβη. Το έμαθα μετά. Έφυγα αμέσως, πήγα στο γραφείο μου, έκρυψα τα αρχεία του Ομίλου Παπαναστασίου και τόσο καλά, ώστε μετά όταν ήρθε η Ασφάλεια και έψαξε το γραφείο, δεν βρήκε τίποτα.

Αλλά και στεναχωρέθηκα αμέσως πρέπει να πω, γιατί απέναντι ήταν τα γραφεία της ΕΔΗΝ και ενώ εγώ ήδη ήμουνα εν κινήσει, εκεί στην ΕΔΗΝ δεν κουνιόταν φύλλο. Και είπα, αν δεν κουνιέται εκεί απέναντι φύλλο που έπρεπε να τρέχει κόσμος, τότε θα πάνε τα πράγματα άσχημα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Θα πάω στην ερώτηση που είχα ξεκινήσει να σας κάνει, δεν πρόλαβα να την κάνω, γιατί κάνατε αυτή την πολύ ενδιαφέρουσα αφήγηση. Φτιάχνεται η Δημοκρατική Άμυνα από στελέχη του Ομίλου Παπαναστασίου και ξαφνικά διαβάζω σε ένα έγγραφο που επίσης έχω εδώ και μετά γίνεται και όλη η ιστορία με τις βόμβες.

Δέκα τρεις ωρολογιακές βόμβες -λέει- που ο Σημίτης παίρνει και τη δίνει στον άλλο και σκάει στα χέρια του κλπ. Πώς ένας άνθρωπος, εντάξει, όσο και αν είσαι τοποθετημένος πολιτικά, αλλά που έχει μια καταβολή, ένας άνθρωπος φιλήσυχος να το πω έτσι με την έννοια, δεν πιστεύω να είσαστε άνθρωπος, μου το είπατε και πριν, δεν παρεκτρέπεστε, η βόμβα σκοτώνει, η βόμβα δεν είναι απλό πράγμα, έτσι το να πάρεις 13 βόμβες και να αρχίσεις να τις δίνεις, να τις κάνεις, δεν φοβόσαστε ότι θα σκοτωθεί κόσμος, θα τρέξει αίμα, αυτό δεν σας τρώμαζε; Πώς μετατρέπεστε σε τρομοκράτης;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν είναι έτσι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Είστε τρομοκράτης εκείνη τη στιγμή.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Πρώτα θέλω να πω, ότι το ίδιο απόγευμα της Παρασκευής της 21ης Απριλίου είχα καλέσει στο σπίτι μου, στην οδό Γέλωνος τα μέλη του Ομίλου Παπαναστασίου, συζητήσαμε την κατάσταση και είπαμε, ότι θα πρέπει να οργανωθούμε, γιατί είμαστε πια βέβαιοι, ότι θα επικρατήσει η δικτατορία και θα πρέπει να εκφράσουμε αυτή τη διαμαρτυρία.

Και μετά από λίγο καιρό, 2-3 μήνες, διαπιστώσαμε ότι τα φέιγ-βολάν δεν αρκούν και θα πρέπει να υπάρχουν πιο έντονες διαμαρτυρίες, γι' αυτό και οι βόμβες. Οι βόμβες ήταν άλλες πιο δυνατές, άλλες πιο αδύνατες, τις τοποθετήσουμε πάντα με τέτοιο τρόπο, ώστε ποτέ μα ποτέ να μην υπάρχει ζημιά σε πρόσωπο.

Και θέλω να πω ...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, είναι τρομοκρατική ενέργεια η βόμβα όμως, δεν είναι απλό πράγμα.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ήταν τρομοκρατική ενέργεια, συμφωνώ μαζί σας, ήταν όμως ενδεδειγμένη ενέργεια εκείνη την εποχή. Αλλά θέλω πάλι να επαναλάβω, ότι γινόταν με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην υπάρξει ποτέ πρόβλημα σε πρόσωπο.

Και θυμάμαι, ότι μια φορά που πήγα κι εγώ και τοποθέτησα, γιατί το έκανα αρκετές φορές, μία τέτοια βόμβα επειδή εκεί υπήρχε κόσμος, την είχα ήδη βάλει μπροστά και δούλευε το ρολόι, την πήρα πίσω, την πήγα στο γραφείο παρ' όλο που αυτό ήταν επικίνδυνο, σταμάτησα το ρολόι και την ξαναχρησιμοποίησα αργότερα σε άλλη στιγμή και σε άλλο χώρο, όπου εξερράγη χωρίς βέβαια να γίνει ποτέ - ποτέ ζημιά.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Βλέπω όμως ότι το 1977, επί δημοκρατίας πλέον, ίσως λόγω του παρελθόντος αυτού, διαβάζω: Υποδιεύθυνση Εθνικής Ασφαλείας, είναι καταπληκτικό, ότι σας ψάχνουν, προκειμένου να εντοπίσει την ομάδα της οργανώσεως 17 Νοέμβρη, διερευνούν έρευνα εναντίον σας. Δηλαδή σας υποψιάζονται ότι συμμετέχετε στη 17η Νοέμβρη;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Επειδή εγώ είχα τότε συμμετάσχει σε αυτές τις ενέργειες κατά της Χούντας. Έκτοτε συνεχώς με παρακολουθούσαν, με θεωρούσαν ύποπτο, μερικές φορές με κατεβάσανε και από το αεροπλάνο.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Επί δημοκρατίας.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Επί δημοκρατίας. Κατεβάσανε και τη γυναίκα μου από το αεροπλάνο, μας ελέγχανε. Αστειότητες, βέβαια, αυτά, αλλά λυπηρές αστειότητες.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Πληροφοριακό σημείωμα. Αυτό είναι το πιο αστείο, που το διαβάζω, στις 19/1/1981, λίγο πριν τις εκλογές, αριθμός απορρήτου, κλπ, "έγινε δεξίωση -λέει- στο σπίτι του καθηγητή Κωνσταντίνου Σημίτη στο Κολωνάκι, στην οποία πήγε ο Πρέσβης της Δυτικής Γερμανίας, δεν εγνώσθη ο σκοπός της δεξιώσεως". Και καταλήγει λέγοντας "κατά πληροφορίες, ο ως άνω Σημίτης τυγχάνει στέλεχος του ΠΑΣΟΚ -το '81- και πολύ πλούσιος". Είστε πολύ πλούσιος;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Όχι, δεν είμαι πολύ πλούσιος.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν είχατε, όμως, ποτέ οικονομικά προβλήματα στη ζωή σας;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Κύριε Πρετεντέρη, πρώτα σας εξήγησα την πορεία αυτή. Είχα προβλήματα, διότι οι γονείς μου αρρώστησαν, ο πατέρας μου αρρώστησε και χρειάστηκε να δουλέψω πολύ και σκληρά για να αντιμετωπίσω όλα αυτά τα προβλήματα που προήλθαν από αυτές τις αρρώστιες στο σπίτι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Επανέρχομαι στον Ανδρέα Παπανδρέου. Από τότε πια η ζωή σας συνδυάζεται με τον Ανδρέα Παπανδρέου, ΠΑΚ πρώτα, ΠΑΣΟΚ μετά, με συμφωνίες και με διαφωνίες.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Σε κάθε πολιτική υπάρχουν συμφωνίες και διαφωνίες.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Προφανώς. Νομίζω η πρώτη σας διαφωνία αν θα λέγεται αρχηγός του ΠΑΚ ή αν θα λέγεται Πρόεδρος. Εσείς λέγατε θα είναι Πρόεδρος.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Εγώ είχα προτείνει γενικά ότι θα πρέπει το ΠΑΚ και το ΠΑΣΟΚ να πάρουν μία μορφή, η οποία να ανταποκρίνεται στο πρότυπο των σοσιαλιστικών, σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Και να έχει Πρόεδρο και όχι αρχηγό.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Να έχει Πρόεδρο και όχι αρχηγό.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν ήταν αυτονόητο τότε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Αυτό θεωρήθηκε εκείνη την εποχή ως κρίμα καθ' οσίωσης, πώς θα αποκαλείται ο Ανδρέας; Πρόεδρος. Μετά έγινε αυτονόητο αυτό. Αλλά τα αυτονόητα είναι δύσκολα να περάσουν και μερικές φορές δημιουργούν αντιδράσεις.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Θέλω να δείτε κάτι. Δεν είναι της εποχής εκείνης, είναι πολύ μετά, είναι του 1995, είναι οι τελευταίοι μήνες λίγο πριν μπει στο Ωνάσειο ο Ανδρέας Παπανδρέου. Οργανωτική Συνδιάσκεψη του ΠΑΣΟΚ στο Περιστέρι. Ο Κώστας Σημίτης ανεβαίνει στο βήμα και λέει τα εξής:

Προβάλλεται Video

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Έχω υποχρέωση να μιλώ, να συμπεριφέρομαι, να σκέπτομαι, όπως θέλουν άλλοι. Όσον αφορά το ΠΑΣΟΚ, θέλω να πω και πάλι ότι υπήρξα συνιδρυτής του το '74. Ο προβληματισμός, ο διάλογος, η επικοινωνία, χρειάζονται. Τα μέλη του Εκτελεστικού Γραφείου και οι Υπουργοί δεν είναι υπάλληλοι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Λέτε με έμφαση "είμαι συνιδρυτής του ΠΑΣΟΚ". Μιλήσατε προηγουμένως για έγκλημα καθ' οσιώσεως, αν θα είναι αρχηγός ή Πρόεδρος ο Ανδρέας Παπανδρέου. Νομίζω αντίστοιχο έγκλημα καθ' οσιώσεως ήταν κάποιος να αυτοαποκαλείται και να είναι βεβαίως συνιδρυτής του ΠΑΣΟΚ, ο οποίος εθεωρείτο αποκλειστικό δημιουργήμα του Ανδρέα Παπανδρέου.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ένα λεπτό. Ο Ανδρέας είπε ότι αυτός και μόνο ίδρυσε το ΠΑΣΟΚ. Αυτό το έλεγαν διάφοροι άλλοι, διότι ο Ανδρέας ήξερε πολύ καλά ότι μία ολόκληρη ομάδα τον βοήθησε και στην ομάδα αυτή συμμετείχα και συμμετείχα ενεργά και είχα σημαντικό ρόλο, για να φτιάξει το ΠΑΣΟΚ και να διατυπώσει τις θέσεις του, τη Διακήρυξη της 3ης του Σεπτέμβρη και να το οργανώσει.

Από την επιστροφή του Ανδρέα εγώ εκείνη την εποχή έπαιζα τον κύριο ρόλο στην οργάνωση του ΠΑΣΟΚ, έφυγα μετά γιατί έπρεπε να πάω πίσω στη Γερμανία που ήμουν καθηγητής και πάλι όταν επέστρεψα, όμως, είχα ένα σημαντικό ρόλο. Τις εκλογές του '74 τότε τις κατηύθυναν -μπορώ να χρησιμοποιήσω αυτή την έκφραση- εγώ μαζί με τον Ανδρέα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Παρ' όλα αυτά, δεν θα μου περιγράψετε μία ειδυλλιακή σας σχέση με τον Ανδρέα Παπανδρέου. Τρεις φορές παραιτηθήκατε, μία φορά από το Εκτελεστικό Γραφείο, δύο φορές από Υπουργός. Λίγο - πολύ είχατε περάσει ως ο αντιανδρέας εκεί πέρα μέσα.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν είναι, όμως, σωστό αυτό.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν είναι σωστό;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν είναι σωστό "ο αντιανδρέας".

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τότε γιατί παραιτηθήκατε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Είχαμε πάντα μια πολύ καλή συνεργασία με τον Ανδρέα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τη διαδοχή από πότε την προετοιμάζατε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν την προετοίμασα καθόλου, διότι δεν είναι αυτό μέσα στον τρόπο σκέψης μου, θα φύγει ο άλλος, θα πάω εγώ. Εκείνο το οποίο ήθελα είναι οι ιδέες μου να περάσουν, οι απόψεις μου να περάσουν και γι' αυτές τις απόψεις έδωσα μάχη.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Το 1996, δεν ξέρω αν μου λέτε, δεν είχα προετοιμαστεί ή είχα προετοιμαστεί ή ήμουν με τον Ανδρέα, συμφωνούσαμε ή διαφωνούσαμε, το 1996 είσατε ο άνθρωπος της εσωτερικής αντιπολίτευσης που είναι υποψήφιος για την αρχηγία του ΠΑΣΟΚ.

Έτσι είναι, ο Άκης Τσοχατζόπουλους ήταν ο νομιμόφρων Ανδρεϊκός και εσείς είσατε ο άνθρωπος της αντιπολιτεύσεως, το δέχεστε ή όχι; Ακόμα και αν δεν το δέχεστε ...

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν συμφωνώ με τον τρόπο αυτό τον οποίον παρουσιάζετε. Δεν ήμουν ο άνθρωπος της αντιπολίτευσης, δεν υπήρχε ένα μέτωπο αντιπολίτευσης. Ήμουν ο άνθρωπος ο οποίος είχε σε ορισμένα βασικά θέματα, την ευρωπαϊκή πολιτική, την εξωτερική πολιτική, την οικονομική πολιτική, διαφοροποιημένες απόψεις.

Ήμουν ο άνθρωπος ο οποίος ήθελε μία άλλη εικόνα για το ΠΑΣΟΚ και μία άλλη επαφή με την κοινωνία. Ήθελα ένα άνοιγμα στην κοινωνία.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Το είπατε με δικά σας λόγια, δεν διαφωνώ γι' αυτό, δεν διαφωνούμε επί της ουσίας. Πώς πιστεύετε ότι κρίθηκε η διαδοχή, γιατί κρίθηκε υπέρ σας;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Πιστεύω, γιατί η ελληνική κοινωνία ασπαζόταν κατά πολύ μεγαλύτερο ποσοστό τη δικιά μου θεώρηση των πραγμάτων, είχε αποδοχή η δικιά μου θεώρηση πραγμάτων και τα μέλη του ΠΑΣΟΚ το αντελήφθηκαν αυτό, συμμετείχαν σ' αυτό το ρεύμα που δημιουργήθηκε στην ελληνική κοινωνία και ήθελαν να εκφραστεί η επιλογή της ελληνικής κοινωνίας στη δικιά τους επιλογή.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Άρα λέτε, η κοινωνία πίεσε το Κόμμα και το Κόμμα πήρε μια απόφαση. Οι αντίπαλοί σας λένε, τα Μέσα Ενημέρωσης πίεσαν το Κόμμα. Ξέρετε πολύ καλά, ότι σας προσάπτουν, ότι είσατε πολύ καλά συνδεδεμένος με τα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα ή τα εκδοτικά συμφέροντα, που οι αντίπαλοί σας σας έχουν αποκαλέσει και μέσα στο ΠΑΣΟΚ, ο Πρωθυπουργός των διαπλεκομένων, που είναι βαρύς ο όρος, ξέρω ότι τον αρνείστε στη Βουλή.

Ήταν, λοιπόν, η κοινωνία, ή ήταν μια ομάδα συμφερόντων που ήθελε το Σημίτη;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ήταν η κοινωνία, όπως τώρα η κοινωνία στηρίζει αυτή την πολιτική που εφαρμόζω κι αυτό φαίνεται καθαρά. Η κοινωνία ήθελε μια αλλαγή στην πολιτική την οικονομική, την εξωτερική, το ήθος, το ύφος της εξουσίας. Είναι πολύ εύκολο να προσπαθείς να μειώσεις τον άλλον, ή να μειώσεις το φαινόμενο αντίδρασης που υπάρχει σε μία πολιτική στην κοινωνία με το να χαρακτηρίζεις αυτό το φαινόμενο αντίδρασης ως έκφραση μιας τακτικής Μέσων Ενημέρωσης ή διαπλεκόμενων συμφερόντων.

Εγώ, όσοι με ξέρουν, ξέρουν πολύ καλά, ότι με τα Μέσα Ενημέρωσης δεν έχω ιδιαίτερα ή καλή σχέση και με τα διαπλεκόμενα συμφέροντα...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Με τους εκδότες;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ούτε.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Έχετε σχέση με επιχειρηματίες, φιλικές εννοώ;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Όχι, δεν έχω σχέσεις με επιχειρηματίες.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Κοινωνικές;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ο κύκλος μου είναι κύκλος πανεπιστημιακών, διανοουμένων, ανθρώπων οι οποίοι βλέπουν τη ζωή έτσι από ένα πρίσμα φιλοσοφημένο, κριτικό, αναζήτησης, είναι άνθρωποι οι οποίοι θέλουν να έχουν ανοιχτούς ορίζοντες και δεν δίνουν ιδιαίτερη σημασία στο χρήμα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Διαπλέκεστε με τον Γιώργο Βέλτσο δηλαδή περισσότερο απ' ότι με τα μεγάλα ονόματα της διαπλοκής και με τον Κων/νο τον Τσουκαλά, προς Θεού δεν μπορώ να τους απαριθμήσω όλους.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Όχι μονάχα με τον Γιώργο Βέλτσο.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Αλλά ειλικρινά θα ήθελα να επιμείνω λίγο, γιατί έχει καλλιεργηθεί αυτή η εντύπωση ενός Σημίτη, ο οποίος είναι ο εκπρόσωπος των μεγάλων συμφερόντων, να το πω έτσι, για να μην πω άλλους βαρύτερους όρους;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν ξέρω από ποιούς έχει καλλιεργηθεί αυτή η εντύπωση. Εσείς είστε πιο ενήμερος. Εγώ δεν το δέχομαι σε καμία περίπτωση, γιατί ...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Με συγχωρείτε, ο κ.Καραμανλής το λέει ανοιχτά στη Βουλή.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Μα ο κ.Καραμανλής χρησιμοποιεί πάντα το χειρότερο που μπορεί να πει για να ταμπелάρει, για να δημιουργήσει εικόνες, για να δημιουργήσει εντυπώσεις. Αλίμονο τώρα, ότι μας λέει ο ένας ή ο άλλος να είναι αλήθεια.

Η αλήθεια προκύπτει από το γεγονός, ποιός πάει, ποιός συναλλάσσεται, ποιός συμπαρατάσσεται, ποιός υποστηρίζει. Στην πολιτική μου πορεία κανένας δεν μπορεί να βρει παραδείγματα, ότι εγώ υπερασπίστηκα συμφέροντα, ή ακολούθησα γραμμές που άλλοι καθόρισαν.

Το δείξατε στην εικόνα, ήμουν ανεξάρτητος και μέσα στο ΠΑΣΟΚ είχα μία αυτονομία και την αυτονομία αυτή δεν την είχα μονάχα απέναντι στην ηγεσία, την είχα και την έχω απέναντι σε όλους. Γι' αυτό και με κάποιους έχω και προβλήματα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Με ποιούς;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Με όσους εκείνους θέλουν που νομίζουν, ότι ο Πρωθυπουργός πρέπει να τείνει πάντα ευήκοον ους επειδή έχουν κάποια θέση, πρέπει να τους τηλεφωνεί κλπ., δεν το κάνω αυτό, εγώ δεν παίρνω τα τηλέφωνα, δεν ...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Σας ασκούνται πιέσεις;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Πιέσεις δεν αισθάνθηκα να μου ασκούνται, διότι δεν δέχομαι πιέσεις. Θα υπήρχαν όμως φαντάζομαι πολλοί, οι οποίοι θα ήθελαν να έχουν μια ιδιαίτερη σχέση μαζί μου. Το προσέχω αυτό πάρα πολύ και με όλους αυτούς τους κύκλους δεν έχω καμία ιδιαίτερη σχέση.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Μου περιγράψατε μία διαδρομή που ξεκίνησε από την Κατοχή και έφτασε στην Πρωθυπουργία. Πολλές φορές είπατε τη λέξη Αριστερός, ήμουνα Αριστερός, αισθάνθηκα Αριστερός, Αριστερή οικογένεια και όλα αυτά τα πράγματα. Σήμερα τι είστε; Είστε Δεξιός, είστε Κεντρώος, είστε Αριστερός, πώς αυτοπροσδιορίζετε τον εαυτό σας;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Είμαι Αριστερός. Αλλά το Αριστερός έχει σε κάθε εποχή μία διαφορετική έννοια. Αριστερός στην εποχή του 1946 και μετά ήταν να παλεύεις κυρίως για τη δημοκρατία και την κοινωνική δικαιοσύνη. Δημοκρατία δεν υπήρχε.

Αριστερός σήμερα είναι να θέλεις να προσαρμόσεις την κοινωνία στα νέα δεδομένα, να εξασφαλίσεις σε μία μεγάλη ομάδα του πληθυσμού, στην πλειοψηφία του πληθυσμού νέες δυνατότητες και νέες ευκαιρίες. Αριστερός δεν είναι να μένεις στα δόγματα του 1920 ή στα δόγματα του Κομμουνιστικού Κόμματος.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Όπως το λέτε όμως, όλοι μπορούν να λένε, ότι είναι Αριστερός. Θέλω να πω δηλαδή, μπορείτε εύκολα να μου πείτε, ότι είμαι Αριστερός αφού εγώ αλλάζω κάθε φορά, αλλάζουν οι συνθήκες, όπως με τις εκλογές μου είπατε, αλλάξαν οι συνθήκες, κάναμε εκλογές.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Τότε Αριστερός είναι όποιος μένει στο παρελθόν;

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Όχι.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Εγώ δεν το δέχομαι αυτό. Ίσα - ίσα το χαρακτηριστικό του Αριστερού είναι ότι έχει ανοιχτό μυαλό, ότι έχει κριτική σκέψη, ότι βλέπει κάτι διαφορετικό και ότι μπορεί να προσαρμόσει τον εαυτό του και την πολιτική του στο διαφορετικό, αλλά για να πετύχει τις αξίες του. Και αξίες του είναι η δημοκρατία, ελευθερία, ισότητα, κοινωνική δικαιοσύνη, κοινωνική αλληλεγγύη. Αριστερός είναι και εκείνος ο οποίος κάνει την ουτοπία πραγματικότητα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Κάνετε την ουτοπία πραγματικότητα, το αισθάνεστε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Σιγά - σιγά κάνουμε την ουτοπία, δεν είναι η Ελλάδα καλύτερη, αυτό δεν θέλει ο κόσμος; Ε, αυτό είναι κάτι το οποίο αλλάζει το περιβάλλον μας. Δεν μιλάμε για παραδείσους -δεν ξέρω πότε- μιλάμε για βελτίωση των συνθηκών ζωής τώρα. Αυτό το χρέος έχω και έτσι αισθάνομαι εγώ την πολιτική.

Και αισθάνομαι την πολιτική μετά πάθους, ότι είναι μία πολιτική του συγκεκριμένου που αποδίδει στον άνθρωπο. Δεν αισθάνομαι την πολιτική ως

έκφραση ιδεών και λόγων και ό,τι γίνεται, ας γίνει. Το ό,τι γίνεται, ας γίνει, εμένα μ' απωθεί. Θέλω να δίνει αποτέλεσμα η πολιτική μου.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Μου κάνει εντύπωση που λέτε, με πάθος για την πολιτική. Είσαστε άνθρωπος που δεν δίνει την εντύπωση ότι έχει πάθη στη ζωή του. Η πολιτική είναι πάθος;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Όχι - όχι κ.Πρετεντέρη, έχω πολύ πάθος για να γίνει κάτι στην Ελλάδα. Γιατί εγώ έχω ζήσει χρόνια ...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Για την πολιτική, άλλο η Ελλάδα.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Με συγχωρείτε, ένα λεπτό, να πω την άποψή μου. Έχω ζήσει χρόνια στο εξωτερικό, έχω ζήσει κάπου 12 χρόνια στο εξωτερικό και με τραυματίζει η Ελλάδα η οποία είναι μίζερη, η οποία ακολουθεί, η οποία δεν μπορεί, η Ελλάδα η οποία είναι αυτιστική και έχει παραστάσεις μεγαλείου γύρω από μικροπράγματα.

Εγώ θέλω μία Ελλάδα ανοιχτή η οποία έχει παρουσία. Η Ελλάδα η οποία δίνει υπερηφάνεια και δύναμη, να είσαι έξω και να μπορείς να πεις ότι έρχεσαι από την Ελλάδα και να σε σέβονται και αυτό θέλω να κάνω. Και γι' αυτό έχω πάθος, γι' αυτό είμαι στην πολιτική, γι' αυτό αισθάνομαι ότι ως Πρωθυπουργός έχω χρέος και ευθύνη, γιατί πρέπει να διαμορφώσω ένα άλλο περιβάλλον εδώ στη χώρα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Έτυχε να μην κοιμηθείτε ένα βράδυ ή δύο ή τρία, από κάτι;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Έχω πολλά βράδια ανήσυχα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Μέσα στην τετραετία αυτή δηλαδή δεν υπήρξε η δύσκολη στιγμή που να σας κράτησε ξάγρυπνο;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ξάγρυπνο όλη τη νύχτα; Δύσκολες στιγμές υπήρχαν, αλλά πιστεύω ότι όλη την τετραετία έλεγξα πράγματι πάντα τα πράγματα έτσι, ώστε να έχω γνώση του τι ακολουθεί και ότι κατευθύνω τις καταστάσεις.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Στις δύσκολες στιγμές ποιά είναι η πρώτη σας αντίδραση; Από ότι έχω καταλάβει, είναι να κάτσει η σκόνη και μετά παίρνετε αποφάσεις. Να μην αποφασίζετε εν θερμώ, είναι η πρώτη σας αντίδραση ή όχι; Θέλετε να βλέπετε τα πράγματα πιο ψύχραιμα.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Θέλω να σκεφτώ, θέλω να ρωτήσω. Αλλά όταν πάρω την απόφαση είναι ξεκάθαρο για μένα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ποιά ήταν η πιο δύσκολη στιγμή μέσα στην τετραετία;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Η πιο δύσκολη στιγμή;

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ναι. Οτσαλάν ίσως;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Εξαρτάται από το πώς το βλέπετε.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Η δύσκολη χειρισμού, για να το χειριστείτε, για τον Πρωθυπουργό.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Η πιο δύσκολη στιγμή στο χειρισμό της τετραετίας ήταν το Ελσίνκι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν ήταν δύσκολη. Ήταν μία επιτυχής στιγμή. Λέμε για δυσάρεστη.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Όταν έκανα Κυβερνητική Επιτροπή για το Ελσίνκι, ορισμένοι συνάδελφοι μου είπαν "αυτό που πας να πετύχεις είναι ακατόρθωτο". Δύσκολο δεν είναι αυτό; Και, όμως, τα καταφέραμε.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν μπορεί να μου λέτε τέσσερα χρόνια που είστε Πρωθυπουργός, ότι δεν είχατε μια πολύ δυσάρεστη στιγμή που να σας αναστάτωση.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δυσάρεστη στιγμή;

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ναι.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Βεβαίως υπήρχαν δυσάρεστες στιγμές. Τα Ίμια ήταν δυσάρεστη στιγμή για μας.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Που να αισθάνεστε αδικημένος.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Αδικημένος; Όχι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Σημίτης ή Καραμανλής;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Θα κερδίσουμε τις εκλογές.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Μέσα σας έχετε αμφιβολίες; Δεν θέλω να μου τις εξωτερικεύσετε. Θα μου πείτε μόνο αν έχετε ή δεν έχετε, γενικώς.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Για ποιο πράγμα;

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Γενικώς.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Έχω πάντα αμφιβολίες κ.Πρετεντέρη, γιατί πιστεύω ότι ένα στοιχείο μιας σωστής δουλειάς είναι να έχεις και αμφιβολίες. Υπάρχει μία έκφραση: Η αμφιβολία είναι η αξιοπρέπεια του ανθρώπου. Αλλά αμφιβολίες για τον στόχο δεν έχω καμία.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θέλω να σας ευχαριστήσω γι' αυτή τη συζήτηση που είχαμε απόψε, ίσως λίγο διαφορετική από τις συνηθισμένες πολιτικές συνεντεύξεις μιας προεκλογικής περιόδου, αλλά νομίζω ότι ήταν πολύ ευχάριστη. Τουλάχιστον για μένα.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Και εγώ ευχαριστώ κ.Πρετεντέρη, ήταν πράγματι ευχάριστη και για μένα.